

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracji: Bez p o c z t y: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z p o c z t ą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Księstwa Naddunajskie. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRIACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 12. stycznia. Dnia 12. stycznia 1852 wyszedł w c. k. galicyjskiej drukarni rządowej i został rozdany XLIV. zeszyt z r. 1851 dziennika rządowego ustaw krajowych dla kraju koronnego Galicyi.

Sprawy krajowe.

(Przepisy policyjne o myśliwstwie.)

Wiedeń, 10. stycznia. Namiestnictwa kilku krajów koronnych kazały znów ogłosić istnące potąd przepisy policyjne o myśliwstwie, jak dalece zgadzają się z patentem o myśliwstwie z 7go marca 1849 i z późniejszymi w tój mierze rozporządzeniami. Przepisy pomienione zawierają potrzebne zastrzogi dla powstrzymania wszelkiego nadwżerzenia obcej własności, dla zabezpieczenia obszarów pracą ludzką sprawianych, zapobieżenia wykradaniu zwierzyny leśnej itd. Oprócz tego znajduje się tam także i zakaz wybierania gniazd ptaszyc i polowania w miesiącach od marca do sierpnia.

(Lit. koresp. austr.)

(Austriacki paropływ „Croazia“ w zatoce Antivari.)

— Według sprawozdań c. k. urzędów konsularnych w *Skutari, d'Albania i Prevesa* zawiął austr. paropływ Lloyda „Croazia“ pod wodzą kapitana *Burger* z wycieczki swojej wzdłuż wybrzeży albańskich dnia 14. z. m. do zatoki w Antivari, a 18go do portu w Prevesa. Niespodziane zjawienie się paropływu austriackiego sprawiło w portach albańskich największą radość, i cieszą się tą nadzieją, że zaprowadzenie regularnej żeglugi parowej wzdłuż wybrzeży albańskich przyczyni się silnie do podźwignienia stosunków handlowych w okolicach tamtejszych. W *Prevesa* powitano paropływ „Croazia“ po jego tam zawinięciu wywieszeniem bander narodowych ze strony wszystkich znajdujących się w tem mieście konsulatów.

(Kurs wiedeński z 12. stycznia.)

Obligacye długi państwa 5% —; $4\frac{1}{2}\%$ 85 $\frac{11}{16}$; 4% 77; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 140 $\frac{1}{8}$. Więd. miejsko bank. — Akcy bankowe 1369. Akcy kolei półn. 2440. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 745. Lloyd 645.

Hiszpania.

(Bal u J. M. Królowej Krystyny. — Wiadomość od jeneralnego kapitana wyspy Kuby. — Nowy system miary i wagi. — Rozporządzenie do gubernatorów prowincyi.)

Madryt, 28. grudnia. Więcej niż 800 osób było zaproszonych na świetny bal, który Królowa-matka dała dnia 26. w swoim pałacu. O północy przybyła Jój Moś Królowa w towarzystwie Swego małżonka do sali balowej, otworzyła taniec z prezydentem rady ministrów hrabią d'Alcoy i bawiła na balu aż do piątej god. z rana.

— Jeneralny kapitan wyspy Kuba donosi pod dniem 20 listopada, że zupełna spokojność panuje na tój wyspie, w Hawanie ustała całkiem cholera, ale w Santiago de Cuba sroży się jeszcze nieprzerwanie. Trzęsienie ziemi ponowiło się dnia 14., niewyrządziło jednak żadnej szkody.

— *Gazeta de Madrid* ogłosiła nowy system miary i wagi, który z dniem 1. stycznia wejdzie w moc obowiązująca.

— Królowa wydała pod dniem 20. b. m. rozporządzenie do wszystkich gubernatorów prowincyi, w którym im nakazuje zwracać szczególniejszą uwagę na stan nauki w szkołach panieńskich. (W. Z.)

(Konferencya pana Martinez de la Rosa z ministrem spraw wewnętrznych. — Posiedzenie komitetu wyborczego umiarkowanej opozycyi.)

Madryt, 30. grudnia. Pan Martinez de la Rosa miał wczoraj długą konferencyę z ministrem spraw wewnętrznych, panem Lorente. Zdaje się, że ministerium w jednym z wyborczych kolegów w Madrycie będzie popierać kandydaturę pana Martinez de la Rosa,

który ma także objąć nanowo posadę wiceprezydenta królewskiej rady.

— Wyborczy komitet umiarkowanej opozycyi odbył wczoraj posiedzenie, które było bardzo burzliwe. Przedmiotem dyskusyi była wewnętrzna organizacya komitetu i przysługujące mu upoważnienia. Po żwawej debacie rozszedł się komitet nieuchwalisz. (Wien. Ztg.)

Anglia.

(Nowiny dworu.)

Londyn, 3. stycznia. W dzień Nowego Roku był lord Aberdeen na obiedzie u dworu w Windsorskim zamku. Wczoraj miał pierwszy minister zaszczyt towarzyszyć Królowej i dworowi do naukowego zakładu, w którym corocznie 620 ubogich otrzymuje w podarunku odzież i żywność, poczem lord Aberdeen powrócił do Londynu. W niedzielę wieczór kazała Jój Moś Królowa na cześć swych licznych gości wyprawić w sali ś. Jęrzego wielki koncert. — Orkiestra składała się ze stu, a chór z sześćdziesięciu osób; muzyka kompozycyi Mendelsohna składała się z *pieśni pochwalnej* na cześć Guttenberga (wykonanej najprzód roku 1840 w kościele św. Tomasza w Lipsku), następnie z fragmentów oratorium *Christus* i z sceny *Loreley*. (W. Z.)

(Lord John Russel obrany reprezentantem City.)

Londyn, 3. stycznia. Stare miasto City nieodmówiło swemu dotychczasowemu zastępcy, lordowi John Russell swego zaufania. Terazniejszy sekretarz stanu spraw zagranicznych, został dziś bez opozycyi znów obrany. W dziękczynnej mowie, którą miał lord John do swych wyborców, nadmienił o dochodowym podatku i oświadczył, że w podatku takiego rodzaju trudno będzie pewnie niesprawiedliwości uniknąć. Ale miarę sprawiedliwości, jaka po sumieniem rozpoznaniu okaże się podobną do wykonania, będzie się rząd starał ile możności osiągnąć. Co się tyczy polityki finansów w ogóle, oświadczył szanowny lord, że według jego zdania, potrzebna jest powolna, a nie pospieszna rewizya podatków. (W. Z.)

(Wybory. — Wiadomości z Ameryki.)

Londyn, 4. stycznia. Wybieranie nanowo mianowanych do nowego ministerium członków parlamentowych postępuje spiesznym krokiem. Lord Palmerston obrany jest w Tiverton, a Mr. Baines w Leeds. Posłany do Oxfordskich wyborców okólnik, w którym margrabia de Chandos przedstawiony jest na kandydata naprzeciw panu Gladstone, zbija sam margrabia Chandos pisemnie z tym dodatkiem, że nieprzyjął wezwania do tój kandydatury.

— Najświeższe wiadomości z Ameryki (Boston) sięgają po d. 22. z. m. W Walparaiso panuje nieukontentowanie z przyczyny polityki prezydenta; wydawcę wychodzącego tam czasopisma *Mercurio* przyaresztowano za artykuł wymierzony przeciw OO. Jezuitom.

Boliwia zajmuje się wykonaniem bardzo ważnego projektu, to jest spławieniem jednej z pobocznych rzek rzeki Amazońskiej, przezco będzie mogła produkta krajowe na Atlantyckie morze posłać.

Prezydent Senatu Stanów Zjednoczonych i obrany wiceprezydent pan W. R. King zachorował niebezpiecznie i złożył swą posadę.

W Meksyku trwają nieprzerwanie zamieszki rewolucyjne, i dotychczas nie przyszło do stanowczego kroku. Pomimo proklamacyi generała Uruga, wydanej do publiczności, że przytłumi rewolucyę, nieustają dezercyje między wojskiem federacyjnem, i jedno miasto po drugim oświadcza się za insurgentami. Gubernator prowincyi Sonora wezwał gwardyę narodową do wyruszenia w pole przeciw Francuzom pod dowództwem hrabi Raousset-Boulbon, którzy jak niedawno doniesiono, ogłosili niepodległość tój prowincyi. Niewiadomo dotychczas, czyli gwardya usłuchała wezwania gubernatora; namieniony hrabia uniał sobie zjednać sympatyę ludności.

W Kanadzie odkryto bogate pokłady złota. (A. B. W. Z.)

(Stan angielskiej floty wojennej. — Wiadomość z Buenos-Ayres.)

Londyn, 6. stycznia. Flota wojenna Anglii składa się obecnie z 545 okrętów (częścią czynnych, częścią nie) o 2 do 120 działach. Z tych jest 180 uzbrojonych paropływów, z maszynami o sile 100 do 800 koni, z wszelkiemi nowo-wynalezionemi ulepszeniami. Do tój sumy nie są policzone pomniejsze statki rządowe, tudzież okręta straży celnej. Załoga tój ogromnej floty w czasie pokoju składa się z 140,000 wyuczonych majtków, 2000 chłopców okrętowych i 15,000 żołnierzy okrętowych, którzy podzieleni na 4 dywizyje (102 kompanie), garnizonują w Chatam, Portsmouth, Ply-

mouth i Wolwich. Oprócz tego jest jeszcze 7 brygad ochotników w warstatach okrętowych, którzy są wyuczeni artylerzyści i 3 bataliony stróżów wybrzeży.

— Z Buenos-Ayres nadeszła ważna wiadomość, że w izbie reprezentantów przyjęto ustawę, która dla wszystkich narodów otwiera rzekę Parana, równie jak wolna komunikację między Buenos-Ayres i Paraguay dla bandery wszystkich narodów. (G. P.)

Francya.

(Ogłoszenie w Monitorze. — Najwyższa rada naukowa.)

Paryż, 6. stycznia. *Moniteur* donosi w następującej nocie o uznaniu Cesarstwa przez Rosję; „Cesarz odebrał w tuileryach od pana Kisselew nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra Jego Mości Cesarza Wszech Rosyi, list, zawierzytelniący go przy Jego Cesarskiej Mości. Pan Kisselew, zawieszony w nadwornym powozie na audyencyę, był przedstawiony Jego ces. Mości przez mistrza ceremonii.“

— Równocześnie donosi *Moniteur*, że także ministrowie Wirtembergii, Bawaryi, Toskanii, Hanoweru, Badenu i Saxonii otrzymali od swoich dworów nowe listy wierzytelne, które mają temi dniami Cesarzowi doręczyć. Minister Stanów Zjednoczonych otrzymał również, według dziennika *Moniteur* nowy list wierzytelny, i wkrótce go doręczy.

— Z przyczyny nadesłanych później liczb podaje *Moniteur* w następujący sposób zupełny rezultat głosów za cesarstwem: Głosujących: 8,157,752, Tak jest: 7,839,552, Nie: 254,501, stracone wota: 63,699.

— Cesarskim dekretem złożona jest nanowo najwyższa rada naukowa na rok 1853. Prezydentem jej jest minister oświecenia; p. *Dumas* pozostaje wiceprezydentem, a p. *Nisard* sekretarzem. Ta władza obejmuje jak przedtem następujące żywioły: 3 senatorów, 3 radców stanu, 5 katolickich prałatów, 2 dygnitarzy protestanckiego kościoła, wiceprezydenta izraelskiego centralnego konsystorza, 3 członków sądu kasacyjnego, 5 członków instytutu Francyi, 8 jeneralnych inspektorów z ministerstwa oświecenia i 2 członków niezawisłego nauczycielskiego stanu. Na uwagę zasługuje, że jednak żywioł duchowny utraci w tym roku jednego członka, gdyż między jeneralnymi inspektorami *Abbé Daniel* jest zastąpiony przez członka świeckiego. — Najwyższa rada naukowa zwołana jest na dzień 17. stycznia na miesięczne posiedzenie. (Pr. Ztg.)

(Wiadomości bieżące z Paryża.)

Paryż, 4. stycznia. *Moniteur* donosi: „Zawarty między Francją i Belgią dnia 9. z. m. traktat handlowy został po obustronnej ratyfikacji dnia 31. z. m. w Brukseli wymieniany. Ten traktat, który aż do zawarcia nowej konwencji nadaje traktatowi z dnia 12. grudnia 1845 znówu moc obowiązującą, wchodzi aż z dniem 15go stycznia b. r. w rzeczywistość.“

— Wczoraj odbyła się o drugiej godzinie z południa instalacja mianowanego gubernatorem hotelu inwalidów jenerała *Arrighi de Casanova*.

— Polityka ustąpiła prawie całkiem miejsca innym przedmiotom. Paryż zajmuje się więcej urzędowemi festynami, które się niezadługo rozpocząć mają. Między temi pierwsze miejsce zajmuje bal,

który senat zamysła dać dla Cesarza, z świetnym przepychem i okazalnością.

— Księżę Napoleon Bonaparte obejmie za dwa lub trzy miesiące swoje nowe funkcyje w Algierze. Już formują jego świtę. Jenerał *Pelissier* będzie do niej należeć. (A. B. W. Z.)

(List pana *Berryer* do redakcyi *Monitora*.)

— Pan *Berryer* napisał następujący list do *Monitora*: Mości Panie! *Moniteur*, liczący radę stanu adwokatów do korporacyi, które wczoraj przyjmowano w tuileryach, popełnił błąd, który proszę sprostować. Stan adwokatów nie jest ani ciałem urzędników publicznych, ani korporacją podrzędną ministerstwa. Rada tego stanu nie przybyła dnia 1. stycznia na uroczyste przyjęcie, na które pod żadnym tytułem niemogła być zaproszoną, i gdzie jej według rangi żadnego miejsca nie wyznaczono. Mam zaszczyt itd. *Berryer, Batonnier de l'ordre des avocats de Paris.* (W. Z.)

Włochy.

(Obwieszczenie municypalności rzymskiej.)

Rzym, 29. grudnia. Municypalność rzymska wydała obwieszczenie tej osnowy, że z polecenia ministerjum robót publicznych już się rozpoczęły przygotowawcze roboty na Rzymsko-Bonońskiej kolei żelaznej; należy więc przedsięwziąć wywłaszczenie gruntów, a właścicielom zapewnić zupełną indemnizacyę.

(Potwierdzenie statutów towarzystwa dla wysuszenia jeziora *Fucino*.)

Neapol. Konsulta państwa potwierdziła statuta towarzystwa akcyonaryuszów, które chce się zająć wysuszeniem *Lago Fucino*, jednego z największych jezior królestwa, i restauracyą zbudowanego za czasów rzymskiego Cesarza *Klaudjusza kanału*, którym wodę tego jeziora do rzeki *Liri* spuszczano. Odnośne roboty poruczono przedsiębiorcom. (Abdb. W. Z.)

Niemce.

(Niemce i związek niemiecki.)

Mnichów, 3. stycznia. Dziennik *Neue Münchner Zeitung* zawiera pod napisem „Niemce i Związek niemiecki“ następujący artykuł:

„O urządzeniach państw i konstytucyach mogą być rozmaite zdania, które chociaż zupełnie nieprzydatne dla pewnego kraju i zupełnie przeciwne jego wewnętrznym stosunkom, mogą jednak mieć indywidualne uzasadnienie dla osoby doktrynera. Inaczej rzecz się ma, jeżeli się zastanowimy nad Niemcami jako całością. Tutaj niemoże iść o to, jaką postać byłyby przybrały Niemce, gdyby to lub owo zdarzenie niebyło nastąpiło, gdyby w tym lub w owym peryodzie historia była wzięła inny obrót. Rozwój Niemiec jest rzeczą dokonaną, a pojedyncze części tego rozwoju uzasadnione są w rozwoju wszystkich państw europejskich. Ale obok tego rozwoju działającego Niemce na państwa, działa także spajająca konieczność jedności. Przekroczylibyśmy zakres naszego zadania, gdybyśmy chcieli udowodnić tę konieczność, gdybyśmy chcieli pokazać, że tam gdzie jej nalezyć nie uwzględniono, tylko nieszczęścia dla Niemiec wynikały, i że nakoniec przekonawszy się o tej prawdzie obrano odpowiednią drogę. Dość, że równie jak rozwój państw niemieckich

Rozmaite wiadomości.

— W kołach literackich opowiadają następujący dowcip *Alexandra Dumas*, który jak wiadomo, mocno jest zadłużony: Jeden z woźnych sądowych (egzekutor nieuiszczonych wexli) zmarł przed kilkoma dniami, i co rzadko się trafia, nie zostawił i szeląga, a ruchomości nie wystarczały nawet na pokrycie kosztów pogrzebu. Pewien przyjaciel znalazłszy między papierami zmarłego kartę pana *Dumas*, udał się do romanse-pisarza z prozbą o pomoc pieniężną. „He mogą wynosić koszta pogrzebu?“ zapytał *Dumas*. „Pietnaście franków“ — Na to *Dumas*: „Daję trzysta!, lecz niech podobnych jemu pochowają dwudziestu.“

— *P. Medakowic*, sekretarz zmarłego władcy czernogórskiego, pracuje nad historią kraju *Montenegro*, które-to dzieło wyjdzie wkrótce w języku niemieckim; publiczność je oczekuje, zwłaszcza że stosunki czernogórskie zwracają teraz powszechną na siebie uwagę. *P. Medakowic* czerpał data swoje historyczne z najlepszych źródeł, jakie mu tylko archywm w *Cettinie* mogło nastręczyć.

— W jednej ustroni lasu okalającego szeroko zamek królewski w Londynie, i słynącego pod nazwą parku *Windsorskiego*, odkryto kilka bardzo szacownych posągów marmurowych. Leżały prawie całkiem ziemią zasypane, i przez długie lata nie wiadano wcale o ich istnieniu. Przypadek naprowadził a księżę *Albert* polecił dalsze w tym względzie przedsięwziąć poszukiwania. Z wyjątkiem jednego tylko z tych posągów, który jest z czasów greckich, wyszły wszystkie inne z pod dłuta jednego i tego samego rzeźbiarza-artysty, *Piotra Francavelia*. Okazała grupa, przedstawiająca *Wenerę bro-*

niącą jedną z *Nimf* przeciw napaści *Fauna*, odznacza się przed innymi szczególną pięknoscią. Niemniej szacowną jest i druga statua przedstawiająca związanego *Samsona* targającego swe więzy, lecz mocno już uszkodzona. Najdoskonalszy jednak ze wszystkich jest posąg klęczącego *Apolina*, przechylającego się nad skałą, prawa ręka oparta na lirze. Pomysł i wykonanie świetne, godne szkoły sławnego *Mistrza Giovanni di Bologna*, którego uczniem był *Francavelia*.

— Według doniesień w dzienniku *Petersburgskim* zrobili lekarze rosyjscy to ze wszech miar ciekawe spostrzeżenie, że w miejscach, gdzie się cholera mocno srożyła, utracą magnes znacznie z siły swojej, a mianowicie z polarnej atrakcyjnej swej siły.

— Stowarzyszenie obywateli wiejskich w *San Francisco* wysłało deputacyę do wybranego prezydenta unii amerykańskiej, jenerała *Pierce*, dla wręczenia mu złotego pierścienia w znak uszanowania. Pierścień ten waży pół funta, i jest kosztownym dziełem sztuki rytownictwa; figury przedstawiają obrazowo *Kalifornię*, rozwój bytu i jej przyszłość. Na wierzchu umieszczono herb państwa z łacińskim dokoła napisem: *Frank. Pierce*. Wewnątrz zaś wryto: *Presented to Franklin Pierce, the 14th. Praesident of the United States*. Pierścicią oszacowano na 2000 dolarów.

— W ostatnich dniach grudnia ustawił pewien zegarmistrz w *Gent* w latarni ulicznej na skřęcie, drogi *cyferblat ze skazówkami* ukazującymi godziny, a to za pomocą dróta elektrycznego idącego

tak i konieczność jedności Niemiec istnieje w rzeczywistości, a związek niemiecki jest rzeczywistym wyrazem tej konieczności. — Ale jakim sposobem jedność ta w obec rzeczywistych stosunków dała się przywieść do skutku? W czasie założenia związku było w Niemczech oprócz wolnych miast trzydzieści cztery państw, nierównych co do siły ale z równym uprawnieniem. Ale pierwszym warunkiem udzielnego państwa jest, zostać tem, czem jest, i to z całym i zupełnym swoim uprawnieniem, i dlatego równie wtedy jak i teraz byłaby niedorzecznością jedność, oparta na stosunku podrzędności władz udzielnych. Jednolite połączenie między udzielnymi państwami da się przeto skutecznie tylko przez związek, w którym pojedyncze członki związkowe równe mają prawa a tem samem i sposobność w każdym punkcie zagrażającym według ich przekonania, ich udzielnosci lub jednemu z jej warunków, wnieść swoje obronne Veto. Ale uznać tę prawdę jest rzeczą łatwiejszą, aniżeli przeprowadzić ją rzeczywiście w obec istniejących stosunków, ku zaspokojeniu każdej pojedynczej części, a z drugiej strony ku zaspokojeniu całości. Sława skutecznienia tego od wieków najświetniejszego dzieła wspólności i jedności niemieckiej, należy się założycielom związku. Ale należy się im i dalsza sława, że temu dziełu, które według woli założyciela ma trwać nieprzerwanie, nadali zarody nieustannego rozwoju jedności Niemiec. Jedność między Austryą i Prusami włącznie z wszystkimi innymi państwami niemieckimi, ta jedność, którą teraz tak radośnie witamy, nie jest utworem dni dzisiejszych, ale dziełem uzasadnionem i przepisaniem w związku, który w zewnętrznych stosunkach swoich ma być mocarstwem połączonym w jedność polityczną; tak dobroczynną w wielu względach wspólność i jednostajność w Niemczech zawdzięczyć należy tylko Związkowi; bez Związku niebyłyby nigdy przyszedł do skutku związek celny, handel i przemysł niebyłyby się wzniósł w Niemczech nigdy do tak pomyślnego stopnia, nieczekałaby ich tak świetna i coraz pomyślniejsza przyszłość. Słowem: cokolwiek tylko ze stanowiska rzeczywistych stosunków uczynić się da dla jedności i wspólności Niemiec, to zależy od Związku. Inna jedność nie jest możliwą. Gdyby to chciano zapoznać, gdyby pominięto rzeczywiście istniejące stosunki, nateczas ustałoby także indywidualne uprawnienie, które ze względu na wewnętrzne urządzenia państw przyznać można odrębnej jednostronności doktrynerów; cokolwiek bowiem przekracza zakres rzeczywiście istniejących stosunków w Niemczech wszystkiego co się na tej podstawie da osiągnąć, staje się przez sprzeczność z koniecznością, niedorzecznym marzeniem politycznym albo prowadzi do rewolucyi. Innej drogi niema.

(Abbl. W. Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 8. stycznia.)

Metal. austr. 5% 87¹/₈; 4% 77¹/₂. Akeye bank. 1501. Sardyńskie —. Hiszpańskie 43¹/₄. Wiedeńskie —. Losy z r. 1834 204¹/₂. 1839 r. 128¹/₂.

Prusy.

(Obchód festynu koronacyi na d. 23. stycznia nakazany.)

Berlin. 6go stycznia. Król Jego Mość nakazał tegoroczny obchód festynu koronacyi i nadania orderów na dzień 23. stycznia. Uroczystość kościelna odbędzie się w starej kaplicy zamkowej, chociaż nowa kaplica aż po ołtarz jest zupełnie skończona. Egipskie alabastry do słupów tego ołtarza przybyły tu dopiero przed kilkoma dniami z Alexandrii. W przyszłą sobotę przeniesie się dwór kró-

z pomieszkania zegarmistrza. Tym sposobem możnaby we wszystkich częściach miasta poustawiać zegary.

— Z Madrytu donoszą, że J. Ś. papież przesłał bulę, zmaglającą wszystkich dawniej konwentualnych zakonników św. Hieronima do powrotu i zamieszkania w gmachu Escorial według reguł klasztornych. Escorial należy do patronatu królewskiego, a królowa może gmachem tym zarządzać według woli i upodobania własnego, jak niemniej i zamkiem Rio Frio, gdzie przeniesiony ma być nowicyat Hieronimitów. Eskorial bez mnichów jest jakby ciało bez duszy, a ogromny gmach ten zbliżał się już widocznie do upadku. Teraz oddano mnichom do użytku wszystkie posiadłości gruntowe należące do gmachu Eskorial.

Ochrona od ślimaków.

Ażeby ochronić od ślimaków rośliny, namoczyć otrębów i obsypać grządkę, ślimak otręby pożera łakomie, ale tak się odmie, że całą dobę bez ruchu leży na miejscu. Można go więc nazajutrz zabrać i zniszczyć.

— *Lista cywilna monarchyi francuskiej.* Wyrażenia tego użyto po pierwszy raz we Francyi przy tej sposobności, kiedy zgromadzenie konstytuujące wyznaczyło dotację Ludwikowi XVI. dekretem z 9go czerwca 1790. Postanowienia wszakże dekretu tego były nieco zawikłane, i musiano dla bliższego ich wyjaśnienia wydać nowe rozporządzenie z dnia 26go maja 1791, którem postanowiono, że król dla siebie i dla Domu swego pobierać ma ze skarbu publicznego roczną sumę 25ciu milionów. Sumę tę wypłacać miano ratami miesięcznymi. Oprócz tego wyznaczono dla królowej tytułem wdowiej oprawy 4 milionów. Louvre i Tuilerye przeznaczono

lewski znowu do zamku Charlottenburg. Ich Mość król i królowa udadzą się ztamtąd w poniedziałek do tutejszego zamku królewskiego.

(Abbl. W. Z.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 8. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5% 101⁵/₈ p. 4¹/₂% z r. 1850 102⁵/₈. 4¹/₂% z r. 1852 102³/₄. Obligacye długu państwa 94¹/₂. Akeye bank. 109¹/₂ l. Pol. listy zastawne —; nowe 98; Pol. 500 l. 93¹/₄; 300 l. —. Frydrychsдоры 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 11¹/₂. Austr. banknoty. 95³/₄.

Księstwa Naddunajskie.

(Most na rzece Motrul. — Rozporządzenie księcia Wołoszczyzny.)

Bukareszt. 18. (30.) grudnia. Archimandryta Eufrozym Poteka, igumen klasztoru Motrul, kazał z własnego popędu i własnym kosztem wybudować most na rzece Motrul. Gdy panującemu Księciu przedłożono o tem sprawozdanie, rozkazał książę departamentowi wyznań religijnych, ażeby rzezonemu Igumenowi klasztoru Motrul wyrażono nie tylko szczególniejszą podziękę JO. księcia, za ten czyn patriotyczny, — ale żeby ten książęcy rozkaz także w gazetach krajowych ogłoszono.

— Ministerjum finansów przypomniało książęce rozporządzenie, na mocy którego zaczawszy od 1. stycznia 1853, będą spłacone wszystkie pieniądze, których rząd dotychczas potrzebował i przyjął je na prowizye. Nadmieniono przytem wyraźnie, że właściciele, którzy się nie zgłoszą po odebranie pieniędzy, niemogą liczyć na dalsze procenta, gdyż naturalną jest rzeczą, że ministerjum finansów niebędzie płacić prowizyi od kapitałów, których do operacyi finansowych niepotrzebuje.

(W. Z.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Syra (w Grecyi) 5. stycznia. Dnia 31. grudnia przybył tu Abd-el-Kader na francuskim parostatku i odjechał wczoraj do Brussy.

Konstantynopol. 1. stycznia. (Z listów Gazety Tryest.) Słychać za rzecz pewną, że ces. rosyjski sprawujący interesa pan Ozeroff remonstruje przeciw przyznanym Łacinnikom w kwestyi grobu święt. koncesyjom kosztem Greków. — Exwiekli wezyr Reschid-Basza i były dzierzawca cełł Djezaerli mają być wydaleny z kraju; pierwszy wezwał opieki Sułtanka Valide. — Sułtan zakazał wszystkim Muszyrom wstępu do pałacu cesarskiego; z wyjątkiem wielkiego Wezyra, Kapu-Kiaja, sułtanka Valide i Tazim Beya. — W Serajewo w Bośni mają być założone angielskie i francuskie agencye konsularne. — Cała siła zbrojna przeznaczona przeciw Montenegro mianowicie od strony lądowej wynosi dwadzieścia siedm batalionów.

(L. k. a.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów. 12. stycznia. Na naszym dzisiejszym targu płacono za korzec pszenicy 17r.54k.; żyta 14r.15k.; jęczmienia 11r.12k.; owsa 7r.29k.; hreczki 12r.28k.; kartofli 7r.37k.; — cetnar siana kosztował 2r.19k.; okłotów 1r.44k.; — sąg drzewa bukowego sprzedawano po 25r., sosnowego po 23r. w. w.

na rezydencye królewskie; oprócz tego pozostawiono królowi zabudowania, posiadłości gruntowe, folwarki, lasy i zwierzyńce w Versailles, Marly, Meudon, St. Germain, St. Cloud, Rambouillet i Fontainebleau, fabrykę porcelanów w Sevres i manufaktury de la Savonnerie i gobelinów, a wkońcu zamek Pau w Bearn wraz z przynależnościami. Koszta umeblowania ponosić miała lista cywilna, natomiast jednak oddano królowi do wolnej dyspozycyi wszystkie znajdujące się ruchomości; również pozostawiono mu do użytku wszystkie brylanty koronne, perły, drogie kamienie, posągi, obrazy, rżnięte kamienie należące do państwa, co wszystko spisane być miało osobnym inwentarzem. Zgromadzenie prawodawcze usunęło jednak listę cywilną dekretem z 10. sierpnia 1792. Po restauracyi monarchyi przez Napoleona uchwalono senatus-konzultem z 28 Floreal XII., że postanowienia dekretu z roku 1791 mają być zastosowane do dotacyi nowego naczelnika państwa. Lista cywilna Ludwika XVIII. wynosiła również 25 milionów, do których nie policzono pierwotnych 8 a późniejszych 9 milionów dotacyi dla członków rodziny królewskiej. Król wszelakoż pozostawiał przez cały czas okupacyi Francyi przez sprzymierzone mocarstwa (do 1818) w skarbie publicznym 10 milionów z swojej dotacyi, a również i książęta przystali na stosowne obciążanie ich apanażów. Za Karola X. ulżono skarbowi publicznemu sumą wypłacaną mu dawniej jako hrabi Artois. Ludwik Filip zostawszy królem Francuzów, żądał przez poufnego ministra swego Laffitte od Izb 18 milionów listy cywilnej, oprócz wspomnianych wyżej nieruchomości. Ustawą jednak finansową z roku 1831 przyznano mu tylko 12 milionów, a z dotacyi wyłączono jeszcze zamek i lasy w Rambouillet. Nadto wyznaczono następcy tronu 1 milion, którą-to sumę podwojono jeszcze przy sposobności zaślubienia się jego z księżniczką Heleną Meklenburską.

(Ceny targowe w obwodzie Bocheńskim.)

Bochnia. 3. stycznia. Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne cerealiów i innych artykułów, jakie były w *grudniu* z. r. na targach w Bochni, Wieliczce, Wojniczu i Brzesku, korzec pszenicy Sr.36k.—Sr.40k.—9r.11k.—9r.12k.; żyta 7r.23k.—7r.24k.—8r.14k.—8r.; jęczmienia 5r.32k.—5r.30k.—6r.20k.—6r.; owsa 2r.58k.—3r.—3r.20k.—3r.12k.; ziemniaków 2r.58k.—2r.24k.—2r.58k.—2r.24k. Cetnar siana 1r.7k.—1r.—1r.16k.—1r.; nasienia konicza w Bochni 22r.30k. Sąg drzewa twardego 7r.12k.—7r.—7r.49k.—7r., miękkiego 5r.28k.—6r.—5r.40k.—6r. Funt mięsa wołowego 3³/₅k.—4k.—4k.—3³/₅k. Garniec okowity 2r.6k.—2r.—1r.36k.—1r.30k. m. k. Hreczki, kukurudzy i wełny nie było w handlu.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 5. stycznia. Na dzisiejszy targ przypędzono 159 sztuk wołów, a mianowicie: Józef Körbel z Nowotańca 27 szt., Abraham Klausenstock z Liska 25, a w mniejszych partyach 107.

Przy tak małej liczbie rozkupiono w krótkim czasie wszystkie woły, zwłaszcza, że poszukiwane są jeszcze woły na brahe.

Do Wiednia popędził Rudl z Mistka 106 sztuk wołów galicyjskich, a Wachsberg 70 sztuk. W Szlązku sprzedano 70, a w Lipniku 65 sztuk.

W Wiedniu było 2012 sztuk, a według gatunku płacono za cetnar 48—53 złr. w. w.

Na przyszły tydzień spodziewają się 400 sztuk wołów z Galicyi.

W roku zeszłym składał się ogółowy spęd bydła na placu tujejszym z 20.380 sztuk wołów; o 941 sztuk więcej jak w r. 1851. Owiec przypędzono 30.310 sztuk, o 7000 więcej jak w roku 1851.

Kurs lwowski.

Dnia 12. stycznia.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . m. k.	5	4	5	9
Dukat cesarski . . . . . " "	5	9	5	14
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	9	10	9	15
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	46	1	47
Talar pruski . . . . . " "	1	36	1	39
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	1	17	1	19
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. . . . . " "	90	50	91	10

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 12. stycznia 1853.

	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po . . . . . m. k.	—	—
Przedano " " 100 po . . . . . " "	91	24
Dawano " " za 100 . . . . . " "	90	54
Żądano " " za 100 . . . . . " "	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 12. stycznia.)

Amsterdam l. 2. m. 148⁷/₈. Augsburg 108³/₈ l. uso. Frankfurt 108 l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 160 l. 2. m. Liwurna 106 p. 2. m. Londyn 10.34. l. 3. m. Medyolan 108. Marsylia 126⁵/₈ l. Paryż 127 l. Bukareszt — Konstantynopol — Agio duk. ces. — Pożyczka z r. 1851 5⁰/₁₀ lit. A. 96³/₁₀ lit. B. — Pożyczka z roku 1852 95¹⁵/₁₀ Lomb. —

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedeńskiej d. 10. stycznia o pół do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów szeptowanych agio 13³/₄. Ces. dukatów obrączkowych agio 13¹/₄. Ros. imperyały 8.50. Srebra agio 8³/₄ gotówka.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 12. stycznia.

Hr. Städtnicki Leon, z Nadyb. — Hr. Ożarowski Konstanty, z Olszanicy. — P. Keller, c. k. major, z Gródka.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 12. stycznia.

PP. Linzbauer, c. k. radzca szkół, do Brzeżan — Jordan Teofil, do Tarnopola.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 12. stycznia.

Pora	Barometr w mierze wiedeńskiej do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	27 11 08	+ 2°	+ 4°	zachodni ₀	pochm. deszcz
2 god. pop.	27 10 15	+ 4°	+ 2°	" 2	" mgła
10 god. wie.	27 10 70	+ 2°		" 1	" deszcz

TEATR.*Dziś:* Opera niem.: „Percival und Griselda.“*Jutro:* Przedst. pols.: „Panna de Seiglière.“

W sobotę dnia 15. stycznia na dochód J. Panny Wilhelminy *Berwison*, po raz pierwszy komedia niemiecka: „Ein Filz als Prasser.“

W niedzielę: Przedst. pols.: „Czapka czarodziejska.“

KRONIKA.

Wczoraj odegrali Artyści sceny naszej tragedję „*Strasznica Morska*“ zapowiedzianą nowość literacką wierszem polskim przez N. H. z Houwalda, dodajmy i znakomitość, bo się zaszczyca równie powagą treści, jak wdziękiem wiersza i doбором rytmu spieszniejszego lub powolniejszego, stósownie jak wymagała popędliwość uczuć lub stateczność rozważi przy uniesieniach uczucia. A gdzie miara słów idzie za miarą i tokiem technienia, tam spełniona jest tajemnicza siła dramatu, gdyż idzie za prawdą ducha i myśli w objawieniu, którą potem artysta dramatyczny kunsztem swoim przy pomocy wygłosu mowy i plastyki ruchów snadnie wyświeca. Z wielkim talentem umiała *Panna Kasprzycka* przejąć całą duszę prostej, szczerzej, niewinnej Doroty, każde słowo płynęło od serca z prawdziwego przekonania, a zgięcia głosu, infleksje tonu w namiętniejszych położeniach były tak naturalne i tyle spiewne, że publiczność z żywym uniesieniem przyznała jej grze zasługę tych wdzięków, którymi dramat ten się zalecał. Między pięknymi, scena na skale była najpiękniejsza. Główną męską rolę — Obląkanego dla świata, lecz który przeznaczeniu i woli losów służył za narzędzie, oddał P. *Rejmers* z prawdą, bo z wyrazem szaleństwa, które zatrważa ale nie razi, owszem rozrzewnia i litością przejmując. — Żale i rozpacz hrabi Holm zawdzięczają grze doświadczonego mistrza, panu *Smochowskiemu* łaskę przebaczenia za gwałt i zdradę popełnioną na rodzinie Horstów. — A i młode siły p. *Mitaszewskiego* w roli Waltera publiczność wdzięcznie i z pochwałą przyjęła.

Czternasta składka z wykupna kart od powinszowań Nowego Roku 1853. Złożyli: JO. książę Edmund Schwarzenberg, c. k. F. M. L. i komendant armii 10r. — PP. Vogel, c. k. F. M. L. 2r. — Lillienborn, c. k. generał-major 2r. — Boer de Nagy Berivo, c. k. pułkownik 1r. — Gössmann, c. k. podpułkownik 1r. — Kreuth, c. k. podpułkownik 1r. — Stegmüller, c. k. podpułkownik 40k. — Wa-

niek, c. k. nadkomisarz wojenny 1r. — Podhajski, c. k. sekretarz kancelaryi wojennej 1r. — Spetz de Ladhaza, podpułkownik audytor 1r. — Penecke, c. k. kapitan 30k. — Vitali, c. k. ferwalter magazynów 1r. — Haan, c. k. ferw. magaz. 1r. — Lorenz, c. k. komisarz wojenny 1r. — Turlani, c. k. rotmistrz 40k. — Feldkirchen, c. k. porucznik 30k. — Schaefer, c. k. podporucznik 20k. — Knobloch, c. k. podpor. 40k. — Rozsa, c. k. podpor. 20k. — Wagner, c. k. kapitan-rachmistrz 20k. — Hofbein 12k. — Madry 20k. — Weylehner 20k. — Pawek 20k. — Matuszek 20k. — Strouhal, adjunkt c. k. komisaryatu wojen. 1r. — Syring 1r. — C. k. furjery: Fritz 12k. — Rodak 15k. — Fritsch 12k. — Wierzbiański 10k. — Czermak 12k. — Baumetter 10k. — Janiszewski 10k. — Holubetz 10k. — Olszański 15k. — Radziszewski 15k. — Nennel 10k. — Ogiegło 10k. — Ullmann 10k. — Auzadniczek 6k. — Dańkowski 10k. — Jaworski 6k. — Sękowski 6k. — Desloges 10k. — Siennicki 10k. — Schwank, c. k. zawiadowca loteryi 1r. — Uth, c. k. kontrolor loteryi 30k. — Benkhard 30k. — Kersting 20k. — Heudrich 20k. — Dr. Tarnawiecki, adwokat kr. 5r. — Gmoskowski 1r. — Tomanek 1r. — Kratter, c. k. starosta 2r. — Bauer 1r. — Balzer 20k. — Pani Mutka 46k. — Pani Ekhard 10k. — PP. Regele 20k. — Pliska 40k. — Baumgardt J. 1r. — Hr. Cavriani, c. k. radzca gub. 2r. — Kutschera, c. k. nadinżynier 1r. — Beltrami 20k. — Maschek, c. k. radzca gub. 10r. — Strojnowski, c. k. radzca ministeryalny 5r. — Brzyski 1r. — Keller 1r. — Bratkowski 1r. — Herdy, c. k. generał-major 2r. — N. N. 1r. — Pravicino 10k. — Grabiński 1r. — Kuchinka 1r. — Pani Vrabetz K. 1r. — PP. Sahanek Emanuel 40k. — Sahanek Adolf 30k. — Vrabetz F. 1r. — Mańkowski 1r. — Pani Czuczawa J. 1r. — PP. Siemiginowscy Jakób i Bronisław 3r. — Strutyński 1r. — Zabkiewicz 10k. — Ruckgaber 1r. — Bochdan 2r. — Jachowicz, c. k. porucznik 1r. — W mniejszych darach 33k. — PP. Pollo 1r. — Dr. Caspary 30k. — Pani Mochnacka 20k. — N. N. 30k.

Ze składki XIV. razem . . . 92 złr. 30 k.

Łącznie z dawniejszą (Ob. Nr. 8 G. L.) 1089 złr. 20 k.

Wpłynęło ogółem . . . 1181 złr. 50 k.